

Vesna Čopič

Dr Vesna Čopič je po osnovnom obrazovanju diplomirani pravnik s pravosudnim ispitom. Brzo se preusmerila na sociologiju, odnosno kulturologiju i 2006. godine doktorirala na Fakultetu za društvene nauke s disertacijom o problemima tranzicije i kolektivnih dobara. U međunarodnim krugovima dobro je poznata kao stručnjak za kulturnu politiku i menadžment u kulturi. Sarađuje u brojnim međunarodnim ekspertnim grupama i institucijama (Savet Evrope, Mosaic, ECF, Compendium itd.) Pre karijere u visokom školstvu, radila je u Ministarstvu za kulturu i pripada joj značajan udeo u sistemskom uređenju oblasti kulture. Sada je zaposlena u Ministarstvu za obrazovanje, nauku i sport, gde je u Kancelariji za razvoj i kvalitet obrazovanja odgovorna osoba za školske biblioteke. Njena bibliografija u Cobissu obuhvata oko 150 jedinica naučnih i stručnih članaka.

Njen rad u oblasti školskih biblioteka započeo je kritičkom konstatacijom nelogičnosti da država razvija uspešan bibliotečko- informacioni sistem COBISS, a da većinu školskih biblioteka ostavlja pred njegovim vratima.

Na putu ka slovenačkoj verziji realizacije smernica IFLA-e za školske biblioteke

Manifest za školske biblioteke, koji su 1999. godine usvojili UNESCO i IFLA, neosporno predstavlja prelomnu tačku u razumevanju uloge i pravca razvoja školskih biblioteka u svetu. Njegovu konkretizaciju predstavljaju *Smernice za školske biblioteke* koje je IFLA prvi put objavila 2002. godine, a dopunila 2015. godine. Ovaj značajan dokument predstavlja referentni izvor za strateško razmišljanje o razvoju slovenačkog školskog bibliotekarstva. Njegov globalni domet, ipak, iziskuje lokalnu konceptualizaciju, kao što je istaknuto i u samom dokumentu, a u našem slučaju reč je slovenačkom putu ka njegovoj realizaciji.

Smernice, poput ciljeva školske biblioteke, definišu efikasnu podršku formiranju informatički pismenog učenika, u cilju razvoja odgovornih, kreativnih, inovativnih, kritičkih, samostalnih i etičkih pripadnika određene zajednice, pri čemu je školska biblioteka određena kao pokretačka snaga obrazovanja i postavljena u epicentar podizanja kvaliteta učenja i nastave. Smernice pretpostavljaju da je na taj način regulisan celokupan nastavni program. U cilju toga, potrebno je obezbediti odgovarajuću kadrovsku strukturu, prostor, zbirke, usluge, programe itd. Pravo na obezbeđivanje tih uslova crpi se iz redovne evaluacije koja ne bi smela da zaobiđe dokaze o uticaju aktivnosti školske biblioteke na nastavnu uspešnost.

Gde se, dakle, nalazi Slovenija na putu ka realizaciji smernica IFLA-e za školske biblioteke? Ako nam je poznato da magna karta slovenačkog obrazovanja, tzv. Bela knjiga o vaspitanju i obrazovanju, na 520 strana nijednom rečju ne spominje školske biblioteke i ako se pri tom setimo da je poslednje strateško razmišljanje ostalo samo na nivou stručnog dokumenta, odnosno Idejnog plana razvoja slovenačkih školskih biblioteka iz daleke 1995. godine, onda možemo razumeti od kakvog je prelomnog značaja izmena Zakona o bibliotekarstvu koja je, uključivanjem školskih biblioteka u COBISS sistem, učvrstila položaj školskih biblioteka u nacionalnom bibliotečko-informacionom sistemu, a istovremeno u velikoj meri uključila školske biblioteke u obrazovni sistem, te samim tim nametnula državi da obavezno razmisli o strategiji, a školi da razmisli o razvojnim planovima za školske biblioteke.

A to je samo početak, koji predstavlja osnovu za sledeće aktivnosti: obezbeđivanje kvalitetnih statističkih pokazatelja za školske biblioteke, uključivanje svih školskih biblioteka u COBISS sistem, ozakonjavanje novog Pravilnika o uslovima za funkcionisanje školskih biblioteka, usvajanje Strategije razvoja školskog bibliotekarstva i priprema razvojnih planova školskih biblioteka kao dela razvojnih planova škola. Izvedeno je mnogo koraka u vezi s navedenim aktivnostima, neki od njih su u toku, a na neke još čekamo. Važno je da smo stvorili čvrstu stručnu koaliciju na čelu sa ustanovama ZRSŠ (Zavod Republike Slovenije za školstvo), IZUM, NUK (Narodna i univerzitetska biblioteka), FF (Filozofski fakultet) i ZBDS (Zajednica bibliotečkih društava Slovenije), i to u koordinaciji sa MIZŠ (Ministarstvo za obrazovanje, nauku i sport). Uz veliki stepen međusobnog poverenja, otvaramo sve aktuelne dileme i pitanja koja postavljaju i same Smernice i tražimo slovenački put do njihove realizacije. MIZŠ je formiralo dve radne grupe, sastavljene od bibliotekara, i usvojilo metodologiju usklađivanja i sa svim ostalim ključnim faktorima, s ciljem da se dođe do stručno utemeljenih političkih odluka koje će biti obavezujuće, a takođe i izvodljive.

Pri tom se treba zapitati da li su želje stvarno na nivou savremenih pedagoških koncepata u digitalnom okruženju i da li su mogućnosti stvarno ograničene samo zbog novca. Informatička pismenost pretpostavlja integraciju školske biblioteke u nacionalni i globalni sistem razmene bibliotečkih informacija, što je obezbeđeno uključivanjem u COBISS sistem. Sada, te mogućnosti, uz uvažavanje svih ostalih razvojnih izazova, treba na pravi način i iskoristiti.